

Alphen-Chaam 't Goeie leven

Ontwikkelagenda toerisme en recreatie

gemeente
Alphen Chaam

Inhoud

1.	Inleiding.....	3
2.	Vraaggerichte ontwikkeling	5
3.	De kracht van Alphen-Chaam.....	7
4.	Speerpunten van de agenda	8
4.1	't Goeie leven.....	8
4.2	Verblijf in het groen.....	9
4.3	Dagrecreatie in het groen.....	11
4.4	Vergaderen in het groen.....	12
4.5	Evenementen in het groen	13
4.6	Aantrekkelijke dorpskernen	14
4.7	Verhalen en beleving.....	15
4.8	Routes.....	16
4.9	Promotie en informatievoorziening	17
4.10	Overzicht acties	18
5	Hoe nu verder	20
5.1	Gespreksagenda	20
5.2	Financiën.....	20
	Bijlage 1 Leefstijlsegmentatie en belangrijkste uitkomsten onderzoek	21
	Bijlage 2 Rol van de gemeente en de procedure	23

1. Inleiding

Alphen-Chaam in 2018 (uit het 'Belevingsconcept', 2008)

Ruimte voor ontspanning en inspiratie

Het 'Verhaal van Alphen-Chaam in 2018' schetst een beeld van wat de gemeente in 2018 te bieden heeft aan de toerist. Het is het verhaal van een onderscheidend, groen en authentiek gebied waar men ruimte vindt voor ontspanning en inspiratie. Een gebied waar toerisme en recreatie floreren, met respect voor de omgeving. Een gebied om trots op te zijn.

Ontspannen in een authentieke en groene omgeving

Nieuwe impulsen zullen Alphen-Chaam over tien jaar veranderen in een aantrekkelijke, veelzijdig bezochte toeristische bestemming. Verbindend element bij de komende ontwikkelingen is het mooie landschap, het fraaie groen waar Alphen-Chaam zoveel van heeft. Wandelen door de Chaamse bossen, genieten van de (wellicht nieuw aan te leggen) modeltuinen in de Recreatieve Driehoek en, fietsend langs het stroomgebied van de Mark en door het grensgebied, kennis maken met de rijke cultuurhistorie van de streek. In de herontwikkelde sfeervolle dorpskernen zullen bewoners en toeristen 's avonds onder het genot van een glas lokale wijn nagenieten van weer een heerlijke dag die is doorgebracht in de groene, sfeervolle en rustgevende omgeving van Alphen-Chaam. Een verblijf in Alphen-Chaam heeft de toerist veel te bieden.

Het festival rondom de beleving van de lokale (eet-)cultuur -waarbij een centrale rol is weggelegd voor het door de Slow Foodbeweging officieel erkende Slow Food product Chaams Hoen -en de vele aan de wielers historie verbonden activiteiten rondom de Acht van Chaam zullen de verblijfsaccommodaties in de gemeente doen volstromen met toeristen die de lokale, authentieke cultuurhistorie van de streek willen beleven. De toeristen zullen niet alleen verblijven op de vele campings die de gemeente rijk is. In het toekomstige Alphen-Chaam zullen op een aantal plekken in de gemeente karakteristieke hotels te vinden zijn. Hotels die bijvoorbeeld gevestigd zijn in Vlaamsche schuren en boerderijen die in oude luister zijn hersteld. Hotels die door hun menselijke schaal, hun duurzame filosofie en natuurlijk hun aansprekende ligging kunnen rekenen op de vele gasten die Alphen-Chaam en haar hotels kiezen om -los van de dagelijkse beslommeringen en drukte -de batterij weer helemaal op te laden. Ook voor de toerist die zich richt op zingeving en verdieping zal Alphen-Chaam de bestemming bij uitstek zijn. De setting van een eventueel te realiseren retraite-en zingevingscentrum zal voor menigeen een bron van inspiratie en persoonlijke ontwikkeling vormen.

Alphen-Chaam als dé locatie voor onderscheidende zakelijke bijeenkomsten

De groene, bosrijke omgeving van Alphen-Chaam biedt niet alleen toeristen een geslaagd decor voor een vakantie. De omgeving vormt eveneens de locatie bij uitstek voor inspirerende zakelijke bijeenkomsten. Zowel kleine organisaties als multinationals vinden in Alphen-Chaam het perfecte decor voor het houden van die ene, voor de toekomst van de organisatie cruciale 'heisessie'. Geholpen door de laatste technologische snufjes gebruiken zij één van de unieke vergaderlocaties in de gemeente om de toekomstige lijn van de organisatie helder te krijgen.

In bovenstaand kader wordt een toekomstbeeld geschetst uit het 'belevingsconcept': *'Ruimte voor ondernemen, Toeristische kansen in groen Alphen-Chaam'* opgesteld door LAgrouP in 2008. Voor velen nog steeds een zeer aansprekend beeld. Wat is er nu anno 2017 uitgekomen van deze voornemens? Het 'belevingsconcept' heeft duidelijk richting gegeven aan ontwikkelingen in de gemeente Alphen-Chaam. Er zijn vele prachtig gelegen vergaderlocaties verrezen. Ondernemers hebben nieuwe en vernieuwende verblijfsaccommodaties ontwikkeld en de gemeente heeft ingestoken op wandel- en fietsroutes. De filosofie van Cittaslow (genieten, 't goeie leven) wordt door steeds meer ondernemers omarmd. Er zijn plannen voor herontwikkeling van het oude Weidebad-terrein, waarbij de focus onder meer komt te liggen op wellness. Al met al zeker iets om met elkaar trots op te zijn.

Het 'belevingsconcept' spreekt nog steeds tot de verbeelding. Daarom bouwen we met deze ontwikkelagenda voort op het succes van dit concept en gaan we het plan actualiseren. Daarnaast heeft de gemeente in 2015 een leefstijlonderzoek laten uitvoeren. Hierin zijn belangrijke conclusies getrokken die aangeven of het huidige aanbod past bij de vraag van bezoekers. Dit onderzoek biedt waardevolle handvatten om te komen tot een nieuwe ontwikkelagenda toerisme en recreatie. Deze ligt hier voor u. De ontwikkelagenda is in twee sessies doorgenomen met een groep ondernemers uit de toeristisch-recreatieve sector om een breed gedragen agenda te creëren.

De gemeente Alphen-Chaam wil met deze ontwikkelingsagenda opnieuw vorm geven aan het beleidsveld recreatie en toerisme op een pragmatische en uitnodigende manier. De gemeente wil een faciliterende rol op zich nemen als het gaat om recreatie en toerisme, waarbij zij ondernemers de ruimte wil geven om te ondernemen. In de ontwikkelagenda geven we weer wat we als wenselijke ontwikkelingen beschouwen, die de gemeente zou willen faciliteren.

Deze agenda kan worden gebruikt als een gespreksagenda om de mogelijkheden, onmogelijkheden en wenselijkheden van concrete initiatieven te kunnen bekijken. Het gaat hierbij zowel om verzoeken van ondernemers als van maatschappelijke organisaties.

Doelstelling

De gemeente wil een aantrekkelijke gemeente zijn om te verblijven, te recreëren én te ondernemen. Dat moet leiden tot meer bezoekers en meer bestedingen¹. Dat wil zij bereiken door:

- Vernieuwende verblijfsaccommodaties en dagrecreatieve voorzieningen;
- Het beter beleefbaar zijn voor toeristen door het gebruik van verhalen over historie, evenementen en beleefbare dorpskernen;
- Het op orde houden van de basisinfrastructuur voor wandel- en fietsroutes;
- Het vergroten van de zichtbaarheid van de gemeente. Profileren van de gemeente en haar ligging in de grensregio. Promotie dient plaats te vinden op regionaal niveau met een eigen insteek voor Alphen-Chaam;
- Het nog beter uitdragen van de Cittaslow-gedachte (het 'goede leven').

In hoofdstuk 4 lichten we deze speerpunten nader toe.

¹ Er is helaas maar weinig bekend over het aantal bezoekers en bestedingen in de gemeente. Daarom neemt de gemeente in deze agenda ook het initiatief om een toeristische monitor op te zetten, waarbij de insteek is om dit zo mogelijk samen met de buurgemeenten te doen.

2. Vraaggerichte ontwikkeling

De gemeente Alphen-Chaam wil een vraaggerichte ontwikkeling faciliteren. Daarom is het van belang om te kijken naar de wensen van inwoners van zowel de gemeente zelf als de omliggende regio en te kijken in hoeverre het aanbod in de gemeente daarop aansluit. Het Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd heeft in 2015 gekeken naar vraag en aanbod in de gemeente Alphen-Chaam volgens de leefstijlsegmentatie van de Leisure Leefstijlen². Deze agenda is mede op basis van dit onderzoek verder aangescherpt.

De gemeente staat op basis van het onderzoek vooral open voor ontwikkelingen die zich richten op de volgende doelgroepen:

- **Blauwe doelgroep: verblijfs- en dagrecreatie**

De blauwe doelgroep zoekt vooral een luxe en stijlvolle accommodatie, goede faciliteiten en service, VIP-arrangementen, goede culinaire voorzieningen, gevoel van exclusiviteit en een combinatie met zakelijke mogelijkheden.

² Zie bijlage 1 voor een verdere toelichting.

- **Paarse doelgroep: verblijfs- en dagrecreatie**

De paarse doelgroep is op zoek naar vernieuwing, verrassing en inspiratie, hip en trendy, anders dan anders, gericht op het individu en luxe voorzieningen met al het moderne gemak.

- **Aqua doelgroep: verblijfsrecreatie**

Deze groep zoekt vooral kleinschalige voorzieningen met privacy en rust. Veel fiets en wandelmogelijkheden, een bepaalde mate van comfort, aandacht voor duurzaamheid en streekgebondenheid zijn voor deze groep belangrijk.

De gemeente wil de uitkomst van het leefstijlonderzoek niet als blauwdruk gebruiken en staat zeker ook open voor ontwikkelingen voor andere doelgroepen; wel is het voor de gemeente daarbij van belang dat nieuwe ontwikkelingen iets toevoegen aan het reeds bestaande voorzieningen.

3. De kracht van Alphen-Chaam

De gemeente Alphen-Chaam is een kleine gemeente in De Baronie: een regio met stedelijke 'schwung' en dynamiek in de prachtige stad Breda, afgewisseld met verstilde momenten langs meanderende beken en rivieren. De stad Tilburg heeft een rijk aanbod op het gebied van Kunst en Cultuur en enkele toonaangevende musea. Een prachtige regio, die de toerist en recreant veel te bieden heeft. Daarbinnen heeft de gemeente Alphen-Chaam een aantal typerende kernwaarden, die een bezoek aan de gemeente meer dan de moeite waard maken.

't Goeie leven

Acht van Chaam

Gevarieerd landschap en prachtige natuur

Bijzondere verhalen

Grensgemeente

Diversiteit in verblijfsaanbod

't Goeie leven'. Daar staat Alphen-Chaam voor: het bourgondisch genieten, onthaasten en tot rust komen in een prachtig landelijk gebied, genietend van culinaire streekgerechten en -producten. Het Cittaslow-keurmerk staat hiervoor garant. In de gemeente is een gevarieerd en zeer natuurlijk landschap te vinden waar men uitgebreid kan wandelen en fietsen; binnen de gemeentegrenzen bevinden zich een aantal prachtige historische landgoederen. De gemeente kent vele bijzondere verhalen en (cultuur)historie, waaronder archeologische vindplaatsen en grafheuvels. Eén van de twee Nederlandse commanderijen van de Tempeliers stond in Alphen. Bovendien is de grens met België nooit ver weg. Vooral in buurgemeente Baarle-Nassau/Baarle-Hertog komt dat op een bijzondere manier tot uiting, waarbij menig bezoeker graag met het ene been in Nederland gaat staan en het andere been in België. Natuurlijk is Alphen-Chaam ook bekend om de Acht van Chaam, het oudste wielercriterium van Nederland met deelnemers van de Tour de France, die landelijke (en zelfs over de grens) bekendheid geniet. De Acht van Chaam staat symbool voor de diepgewortelde wielercultuur in West-Brabant en is de enige wielervedstrijd die op de Nationale Inventaris Immaterieel Cultureel Erfgoed staat.

4. Speerpunten van de agenda

4.1 't Goeie leven

Genieten van 't goeie leven in Alphen-Chaam

't Goeie leven, de bourgondische beleving kan de bezoeker ervaren in Alphen-Chaam. Denk hierbij aan het Chaamse hoen, streekproducten, rust, ruimte, authenticiteit, oprechtheid, ontspanning en onthaasten.

De gemeente Alphen-Chaam wil insteken op *'t goeie leven*. De gemeente is in het bezit van het Cittaslow keurmerk. Cittaslow is onderdeel van de slow movement, ontstaan in Italië, en staat voor het bewaken en behouden van de kwaliteit van de leefomgeving. In Alphen-Chaam zijn meer dan 70 bedrijven en verenigingen aangesloten, waaronder diverse toeristisch-recreatieve ondernemers. Voor bepaalde doelgroepen (vooral de ingetogen aqua groep) kan Cittaslow een aantrekkelijke gedachte zijn. Dat betekent dat we onder de aandacht moeten brengen dat je in Alphen-Chaam kunt onthaasten in de prachtige natuur en de filosofie verder inhoud moeten geven door streekproducenten te verbinden aan toeristische ondernemers. Het keurmerk als zodanig is daarbij toeristisch gezien wellicht wel minder belangrijk dan de achterliggende gedachte; immers: niet iedere toerist kan zich direct een voorstelling maken bij waar 'Cittaslow' voor staat. Alphen-Chaam ziet vooral kansen in het uitdragen van de gedachte dat de toerist in de gemeente kan genieten van *'t goeie leven*.

Actie van de gemeente:

Het faciliteren van ondernemers om de filosofie van *'t goeie leven* (cittaslow) verder uit te dragen, bijvoorbeeld via een toolkit, waarin ondernemers concrete handvaten krijgen om met deze filosofie aan te slag gaan.

4.2 Verblijf in het groen

Sfeerbeeld van een vernieuwende verblijfsaccommodatie

Stel u zich eens voor, u wordt wakker en kijkt uit over het bos en de prachtige natuur van Alphen-Chaam. Heerlijk tot rust komen in een bijzondere, kleinschalige verblijfsaccommodatie: bijvoorbeeld een boomhut. Samen genieten met familie of vrienden. Niks hoeft en alles mag, de sleur van de dag vergeten.

Alphen-Chaam is een vakantieplaats, er is veel en divers aanbod van verblijfsrecreatie bedrijven. Om deze kracht te blijven benutten vindt de gemeente het belangrijk om bij nieuwe ontwikkelingen te waken dat er niet alleen maar 'meer van hetzelfde' bij komt; juist in vernieuwende concepten liggen kansen voor de toekomst.

De gemeente juicht vooral initiatieven toe die zich richten op de doelgroepen zoals beschreven in hoofdstuk 2. Dat kan via

1. Het toevoegen van nieuw aanbod.
2. Het verbreden van bestaande accommodaties.
3. Het transformeren van huidige accommodaties.

Bij de vernieuwing van het bestemmingsplan wil de gemeente vooral innovatieve plannen stimuleren en mogelijk maken. Daarnaast dient er op bestaande bedrijven met bestaande doelgroepen als lime en geel ook ontwikkeling plaats te vinden.

De vitaliteit van de verblijfsrecreatie is belangrijk. In de gemeente Alphen-Chaam staat de sector er over het algemeen goed voor, maar in de regio zijn steeds meer voorbeelden te vinden van bedrijven die verpauperen en/of waar oneigenlijk gebruik plaats vindt. Hierdoor ontstaat een verkeerd imago van de verblijfsrecreatie, waar ook ondernemers in Alphen-Chaam last van hebben. Plaatselijk mag er aan positieve beeldvorming en promotie gedaan worden. Bovendien is voorkomen beter dan genezen. De gemeente beseft zich dat het echt een regionaal vraagstuk betreft, en zoekt daarom de samenwerking en afstemming met de regio op.

Acties van de gemeente:

- Het actualiseren van het bestemmingsplan, waarbij de gemeente er alles aan doet om nieuwe initiatieven te stimuleren, waarbij de beslittermijnen zo kort mogelijk zijn.
- Het uitnodigen van ondernemers om met initiatieven te komen die in lijn zijn met bovengenoemde punten.
- Regionale afstemming om te komen tot een goed plan omtrent de vitalisering van de verblijfsrecreatie.

4.3 Dagrecreatie in het groen

Wellness in Alphen-Chaam

Na een heerlijke dag ontspannen en relaxen in de sauna, rustig genieten van de zonsondergang met een glaasje wijn. Even ontsnappen aan de waan van alledag. 't Goeie leven beleven in Alphen-Chaam.

Dagrecreatie is een speerpunt welke in deze ontwikkelagenda wordt toegevoegd. Kansen liggen in het vrijkomen van agrarische bebouwing. In Alphen-Chaam komt er naar schatting 150.000 m² vrij tot 2030. De gemeente staat er bij uitstek open voor om deze vrijkomende gebouwen een recreatieve functie te geven. Zoals het bieden van mogelijkheid bieden voor experimenteer ruimte, bijvoorbeeld pop-ups. Daarbij geldt net als bij de verblijfsrecreatie dat de gemeente vooral initiatieven toejucht die echt iets toevoegen en 'niet meer van hetzelfde zijn'. Er zijn al verschillende ontwikkelingen in kwaliteitsverbetering gaande, zoals de ontwikkelingen bij 't Zand, hierbij wordt een verbinding gelegd met dag- en verblijfsrecreatie. Naast de reeds bestaande Baroniepoort bij Het Smokkelaartje in Strijbeek worden er twee potentiële Baroniepoorten ontwikkeld: locatie het Weidebad en 't Zand krijgen een poortfunctie. De nieuwe ontwikkelingen op het gebied van wellness op de locatie van het voormalige Weidebad zorgen voor een verandering in het achterland.

De gemeente is op zoek naar vernieuwende concepten die passen bij doelgroepen die op zoek zijn naar luxe en exclusieve beleving, hippe en unieke concepten (blauw, paars en aqua, zoals beschreven in hoofdstuk 2). Er wordt door de gemeente gestreefd naar een goede balans tussen verblijfs- en dagrecreatie. Dat betekent dat de gemeente vooral initiatieven die iets toevoegen aan het bestaande aanbod of deze versterken toejucht.

Acties van de gemeente:

- Het actualiseren van het bestemmingsplan, waarbij de gemeente er alles aan doet om nieuwe initiatieven te stimuleren, waarbij de besluittermijnen zo kort mogelijk zijn.
- Het uitnodigen van ondernemers om met initiatieven te komen die in lijn zijn met bovengenoemde punten.

4.4 Vergaderen in het groen

Vergaderen op de 'hei' in Alphen-Chaam

Een groot gezelschap van een landelijk adviesbureau komt een paar dagen 'vergaderen in het groen' in Alphen-Chaam. Men gaat vergaderen op een landgoed, beleeft teambuildings-activiteiten bij een dagrecreatieve ondernemer. Daarna gaat het gezelschap dineren in het dorp en overnachten in een hotel.

De gemeente Alphen-Chaam biedt met haar natuur en landschap een uitstekende plek voor bedrijven om een paar dagen op de 'hei' te vergaderen. Er zijn de laatste jaren verschillende vergaderlocaties in de gemeente bijgekomen, zoals op de landgoederen. De gemeente vindt samenwerking tussen ondernemers belangrijk. De verschillende locaties hebben de intentie een samenwerkingsnetwerk op te zetten; de gemeente ondersteunt dit netwerk van harte. De zakelijke markt blijft een speerpunt vanuit de gemeente, waarbij de gemeente de samenwerking tussen verblijfsaccommodaties en vergaderaccommodaties wil bevorderen, zodat er een verdere economische spin-off ontstaat. De vele cultuurhistorische gebouwen en vrijkomende agrarische bebouwing bieden kansen om het aantal vergaderlocaties uit te breiden, geschikt voor verschillende leefstijlen.

Actie van de gemeente

Het ondersteunen van de samenwerking tussen ondernemers, het samenwerkingsnetwerk.

4.5 Evenementen in het groen

Nieuwe meerdaagse evenementen

Honderden mountainbikers verzamelen zich voor de start van een bijzonder evenement. Nog veel meer mensen staan langs het parcours, te genieten van de sportieve prestaties. Voldaan rusten ze na afloop op een mooi terras, gaan lekker uit eten en gaan terug naar hun vakantiebungalow. Morgen wordt immers het volgende parcours gereden!

De gemeente vindt net als ondernemers evenementen van belangrijke toegevoegde waarde voor de toeristisch-recreatieve sector. Evenementen kunnen dienen als trekker naar de regio en de gemeente. De gemeente Alphen-Chaam kent een aantal evenementen waarbij het wielerevenement de Acht van Chaam het meest bekend is. Daarnaast zijn er nog een aantal kleinschalige evenementen, zoals het cultureel fietsevenement op het Bels Lijntje, de Boerendag, de Trekkertrek, SGW Alphen-Chaam en een mountainbike evenement.

De huidige evenementen in de gemeente worden vooral georganiseerd aan het einde van het hoofdseizoen. Vanwege seizoensspreiding ziet de gemeente vooral belangrijke toegevoegde waarde van evenementen in het voor- en naseizoen. Indien een groep enthousiaste ondernemers hiertoe het initiatief zou nemen, is de gemeente graag bereid de ondernemers te ondersteunen. Meerdaagse evenementen zouden daarbij extra kansen bieden, omdat het de mogelijkheid biedt aan logiesaccommodaties om meer gasten aan te trekken. De gemeente ziet vooral kansen in evenementen die aansluiten bij het huidige toeristische product en/of de identiteit van de gemeente, zoals culturele evenementen, sportevenementen en foodevenementen, zodat ondernemers ook volop kunnen profiteren van evenementen. Een koppeling met 't goeie leven(Cittaslow) zou bijvoorbeeld van toegevoegde waarde zijn, denk hierbij aan streekproductenfestivals zoals een aardbeien- of aspergefestival.

Actie van de gemeente:

Het ondersteunen van initiatieven van ondernemers, waarbij de evenementen aansluiten bij het huidige toeristische product en/of de identiteit van de gemeente.

4.6 Aantrekkelijke dorpskernen

Aantrekkelijke dorpskernen in Alphen-Chaam

Een familie rijdt Chaam binnen, ze parkeren de auto en lopen het dorp in. Er zijn verschillende winkels en voorzieningen te vinden. Ze zijn verrast door de leuke sfeer en de horeca-voorzieningen. Wat een leuk authentiek Brabants dorp!

De dorpskernen van Alphen en Chaam zijn op dit moment vooral ondersteunend aan de toeristische en recreatieve activiteiten in het landelijke buitengebied. De bezoekers komen vooral voor het landelijk gebied en niet voor de dorpen naar Alphen-Chaam. In de dorpen vindt de bezoeker de voorzieningen die nodig zijn zoals een supermarkt, winkels en horeca, maar de toegevoegde belevingswaarde is nog (te) beperkt. De gemeente wil samen met ondernemers insteken op het verbeteren van de verblijfskwaliteit, beleving en uitstraling van de dorpskernen, zodat de dorpskernen een betere aanvulling vormen op de bestaande toeristisch-recreatieve kwaliteiten van de gemeente.

Actie van de gemeente:

De gemeente en het Toeristisch Platform gaan in gesprek met belanghebbenden om de dorpskernen aantrekkelijker en beleefbaarder te maken. Dat moet leiden tot een concreet plan met een aantal quick wins en wat langere termijn perspectieven.

4.7 Verhalen en beleving

Archeologische opgraving

In de huid kruipen van de Tempeliers? Dit kan in het nieuwe beleefcentrum van Alphen-Chaam. Deze is gebouwd op de plaats van de eerste commanderij van de Tempeliers. Een unieke locatie in Nederland om de verhalen over de Tempeliers te beleven! Drink na afloop een Tempeliersbiertje op het bijbehorende terras.

Toeristen zijn op zoek naar beleving en authenticiteit; de gemeente Alphen-Chaam beschikt over vele bijzondere (volks)verhalen. Voor ondernemers is het van belang dat de geschiedenis van het gebied beleefbaar wordt: door het zichtbaar te maken en door de verhalen te 'vertellen' op manieren die de doelgroep (leefstijlen) aanspreekt. De verhalen die gebruikt kunnen worden zijn bijvoorbeeld: de oude historie van de gemeente, grafheuvels, kabouters en dwaallichten en streekmuseum Alphen. In Alphen-Chaam stondde enige Nederlandse commanderij van de Tempeliers; op dit moment is dit helaas nog niet beleefbaar voor de toerist.

Actie van de gemeente:

Er bestaat een werkgroep voor Tempeliers. Daarnaast zou het wenselijk zijn dat werkgroepen per onderwerp worden opzet, die concreet aan de slag gaan met het beleefbaar maken van historische verhalen.

4.8 Routes

Wandelen en fietsen is populair in Alphen-Chaam

Alphen-Chaam is de plek om te wandelen en te fietsen! Dit komt vooral door de goed onderhouden routes en de prachtige natuur. En wat dacht u van de vele beleefroutes. Zo kunnen bezoekers bijvoorbeeld de geschiedenis van de Tempeliers beleven met de speciale 'Tempeliersroute'.

Een belangrijk speerpunt voor de gemeente is wandel- en fietsroutes. Onderhoud van de basisinfrastructuur is hierbij belangrijk. Ook het fietsknooppuntennetwerk en wandelrouteknooppunten zijn van belang voor de gemeente. Nieuwe ontwikkelingen kunnen MTB-routes zijn of belevingsroutes met bijvoorbeeld luisterzuilen, zoals die de laatste jaren al ingezet zijn. Deze beleving kan weer gekoppeld worden aan de bijzondere verhalen van de gemeente of regio (zie 4.6). De gemeente ziet graag op de website van de VVV een routecatalogus met themaroutes. Een project wat al op de agenda staat is een Noord-Zuid verbinding in de Chaamse bossen in samenwerking met Staatsbosbeheer en de gemeente Gilze en Rijen. Hierbij worden de slechte paden weggehaald. Routes zijn ook een belangrijk speerpunt voor de provincie Noord-Brabant en staan op de provinciale agenda. De gemeente zoekt hierbij nadrukkelijk de aansluiting.

Actie van de gemeente:

Het concreet opstellen én tot uitvoering brengen van een Masterplan Recreatieve routes voor wandelen en fietsen en overige vormen van buitenrecreatie, zoals MTB of paard rijden. In dit plan gaat de gemeente in op bestaande paden en routes, mogelijke ontbrekende schakels, ontsluiting van ommetjes en langere routes en bewegwijzering in het gebied zelf. Ook het routeplan zal in nauwe samenspraak met het Toeristisch Platform tot stand komen.

4.9 Promotie en informatievoorziening

Alphen-Chaam: genieten van 't goeie leven'

Alphen-Chaam: iedereen weet dat je hier kunt genieten van 't goeie leven. Onthaasten en ontstressen in de natuur. Binnen Landstad de Baronie heeft Alphen-Chaam een sterk profiel in de regio.

De zichtbaarheid van de gemeente Alphen-Chaam moet vergroot worden. De gemeente ziet vooral het belang van regionale promotie, want een toerist ziet immers geen gemeentegrenzen. Vooral in de Baronie als regio ziet de gemeente veel kansen. Daarbinnen moet Alphen-Chaam een herkenbaar profiel krijgen. Een belangrijke rol hierin speelt de VVV, de gemeente ziet vooral veel meerwaarde om hierin regionaal samen te werken, bijvoorbeeld samen met Gilze en Rijen en Baarle-Nassau. Er is op dit moment een zoektocht gaande naar de juiste invulling van de VVV in de gemeente. De gemeente en ondernemers vinden dat het vooral een online platform dient te zijn waar de gasten geïnspireerd worden. In de toekomstverkenning wordt ook meegenomen hoe de lokale fysieke informatievoorziening het beste kan worden georganiseerd in combinatie met behoud van het gastvrije karakter. De gemeente gaat samen met een werkgroep bepalen wat de toekomst van de VVV is.

Actie van de gemeente:

Het faciliteren van het opstellen van een promotie- en marketingplan voor Alphen-Chaam, in nauwe samenwerking met het Toeristisch Platform. Daarin worden concrete acties afgesproken voor de promotie en marketing van de kernkwaliteiten van de gemeente. Er wordt daarbij ook kritisch gekeken naar de meest effectieve wijze van marketing; genoemde opties als een app of aparte website worden daarbij meegewogen. Ook de toekomstige rol van de VVV speelt hierin een belangrijke rol en moet worden besproken en ingevuld.

4.10 Overzicht acties

Hieronder volgt een schematisch overzicht van de acties voor de gemeente die volgen uit bovenstaande speerpunten.

Speerpunt	Actie gemeente
't Goeie Leven	Het faciliteren van ondernemers om de filosofie <i>van 't goeie leven</i> (cittaslow) verder uit te dragen, bijvoorbeeld via een toolkit, waarin ondernemers concrete handvaten krijgen om met deze filosofie aan te slag gaan.
Verblijf in het groen	<ul style="list-style-type: none"> - Het actualiseren van het bestemmingsplan, waarbij de gemeente er alles aan doet om nieuwe initiatieven te stimuleren, waarbij de beslittermijnen zo kort mogelijk zijn. - Het uitnodigen van ondernemers om met initiatieven te komen die in lijn zijn met bovengenoemde punten. - Regionale afstemming om te komen tot een goed plan omtrent de vitalisering van de verblijfsrecreatie.
Dagrecreatie in het groen	<ul style="list-style-type: none"> - Het actualiseren van het bestemmingsplan, waarbij de gemeente er alles aan doet om nieuwe initiatieven te stimuleren, waarbij de beslittermijnen zo kort mogelijk zijn. - Het uitnodigen van ondernemers om met initiatieven te komen die in lijn zijn met bovengenoemde punten.
Vergaderen in het groen	Het ondersteunen van de samenwerking tussen ondernemers, het samenwerkingsnetwerk.
Evenementen in het groen	Het ondersteunen van initiatieven van ondernemers, waarbij de evenementen aansluiten bij het huidige toeristische product en/of de identiteit van de gemeente.
Aantrekkelijke dorpskernen	De gemeente en het Toeristisch Platform gaan in gesprek met belanghebbenden om de dorpskernen aantrekkelijker en beleefbaarder te maken. Dat moet leiden tot een concreet plan met een aantal quick wins en wat langere termijn perspectieven.
Verhalen en beleving	Er bestaat een werkgroep voor Tempeliers. Daarnaast zou het wenselijk zijn dat per onderwerp een werkgroep wordt opzet, die concreet aan de slag gaat met het beleefbaar maken van historische verhalen.
Routes	Het concreet opstellen én tot uitvoering brengen van een Masterplan Recreatieve routes voor wandelen en fietsen en overige vormen van buitenrecreatie, zoals MTB of paard rijden. In dit plan gaat de gemeente in op bestaande paden en routes, mogelijke ontbrekende schakels, ontsluiting van ommetjes en langere routes en bewegwijzering in het gebied zelf. Ook het routeplan zal in nauwe samenspraak met het Toeristisch Platform tot stand komen.
Promotie en informatievoorziening	Het faciliteren van het opstellen van een promotie- en marketingplan voor Alphen-Chaam, in nauwe samenwerking met het Toeristisch Platform. Daarin worden concrete acties afgesproken voor de promotie en marketing van de kernkwaliteiten van de gemeente. Er wordt daarbij ook kritisch gekeken naar de meest effectieve wijze van marketing; genoemde opties als een app of aparte

	website worden daarbij meegewogen. Ook de toekomstige rol van de VVV speelt hierin een belangrijke rol en moet worden besproken en ingevuld.
Overkoepelende acties	<p>Het faciliteren van overleg van het Toeristisch Platform, om zo afstemming over samenwerking en de voortgang van de ontwikkelingsagenda te faciliteren:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ambtelijke ondersteuning beschikbaar voor coördinatie. - Voorzitterschap door de burgemeester. - De gemeente stelt een budget beschikbaar om activiteiten te faciliteren. <p>Het faciliteren en uitnodigen tot concrete initiatieven van ondernemers die bijdragen aan de doelen en speerpunten in deze agenda. De gemeente creëert hiervoor één aanspreekpunt voor initiatiefnemers.</p> <p>Het opzetten van een gemeentelijke monitor, zo mogelijk in samenwerking met de buurgemeenten. Er is helaas maar weinig bekend over het aantal bezoekers en bestedingen in de gemeente. Mogelijk liggen er kansen in de samenwerking met de NHTV te Breda.</p> <p>Daarnaast staat de gemeente open voor nieuwe acties die voortvloeien uit overleg met het Toeristisch Platform en die passen binnen de lijn van deze agenda.</p>

5 Hoe nu verder

De gemeente stelt zich graag op als gesprekspartner van de ondernemer die met plannen en ideeën komt. In bijlage 2 gaan we kort in op de procedure die de gemeente volgt als iemand zich meldt met een initiatief in de vrijetijdssector waarvoor medewerking van de gemeente nodig is en de rollen die de gemeente inneemt.

5.1 Gespreksagenda

De gemeente ziet de ontwikkelagenda als een belangrijke basis voor het gesprek met een initiatiefnemer; zij stelt de initiatiefnemer daarbij in principe de volgende vragen:

In hoeverre draagt het initiatief bij aan:

- De **doelen** van de ontwikkelagenda: meer bezoekers en meer bestedingen in de gemeente?
- De **speerpunten** van de ontwikkelagenda?

Als een initiatief aantoonbaar bijdraagt aan de doelen of een van de speerpunten van de ontwikkelagenda, is de houding van de gemeente om samen te bezien wat mogelijk is om het initiatief te realiseren.

5.2 Financiën

Voor sommige speerpunten uit de ontwikkelagenda zal wellicht gemeentelijk budget nodig zijn. De gemeente stelt hiervoor geen structureel geld beschikbaar, maar zal dat incidenteel doen op projectgerichte basis, voor concrete projecten die bijdragen aan de doelen en speerpunten uit deze ontwikkelagenda. De gemeente heeft tot en met 2019 een Fonds Kwaliteitsverbetering ter beschikking gesteld. Een aanzienlijk deel daarvan komt ook ten goede aan toerisme en recreatie.

Bijlage 1 Leefstijlsegmentatie en belangrijkste uitkomsten onderzoek

De segmentatie van de Leisure Leefstijlen is op dit moment in Nederland zonder twijfel de meest innovatieve en waardevolle segmentatie in de vrijetijdseconomie en wordt in steeds meer gemeenten en regio's toegepast. Smart Agent Company en RECRON hebben samen de Leisure Leefstijlen als segmentatie ontwikkeld. Zowel voor de verblijfsrecreatie als voor de dagrecreatie zijn zeven belevingswerelden onderscheiden, ook wel leefstijlen genoemd, met allemaal een eigen kleur. Elke kleur staat voor een specifiek vrijetijdsprofiel:

Uitbundig Geel	Echte levensgenieters. Houden van samen met anderen actief en sportief recreëren. Vaak jonge gezinnen. Zoeken graag de gezellige drukte op, recreëren is lekker eten, genieten en leuke dingen doen. Beschikken over iets meer budget dan gemiddeld.
Gezellig Lime	Recreëren is lekker vrij zijn, rust en ontspanning. Zijn gericht op het eigen gezin, de directe leefomgeving. Het gemiddeld inkomen ligt wat lager, zij zijn prijsgevoelig. Een braderie of rommelmarkt is gezellig, je komt er altijd wel iemand tegen. Veel gezinnen met wat oudere kinderen en oudere tweepersoonshuishoudens.
Rustig Groen	Rustige recreanten. Geen grote wensen, houden van privacy en rust. Vaak één en tweepersoonshuishoudens in de oudere leeftijdscategorie. Willen de drukte vermijden en gaan daarom dus niet graag naar evenementen en grote attracties. In de eigen omgeving is genoeg moois te zien en te ontdekken, je hoeft er niet ver voor te reizen. Doe maar gewoon dan doe je al gek genoeg.
Ingetogen Aqua	Rustige, geïnteresseerde recreanten. Zoeken inspirerende activiteiten. Gaan vaak samen met hun partner op stap. Waarderen sportieve en culturele mogelijkheden. Willen meedoen met de maatschappij en alle veranderingen die zij daarin zien.
Sportief en Avontuurlijk/ Ondernemend Paars	Laten zich graag verrassen en inspireren, met name door cultuur. Nieuwe dingen zien, ontdekken en beleven. Het gewone is vaak niet goed genoeg, op zoek naar een bijzondere ervaring. Cultuur, activiteit en sportiviteit. Ontspannen door sauna of een wellness arrangement. Vaker mensen van middelbare leeftijd, 35-54 jaar. Met name één- en tweepersoonshuishoudens. Voorkeur voor individuele activiteiten.
Comfort en luxe / stijlvol en luxe blauw	Zelfverzekerd. Vinden dat ze in hun vrijetijd wel wat luxe en stijlvolle ontspanning verdienen. Zakelijk en intelligent. Houden van stijl en klasse, meer gericht op exclusievere vormen van recreatie. Recreëren is ontspanning en afstand nemen van de dynamiek van alledag. Actief sporten en aandacht besteden aan het sociale netwerk (ons soort mensen). Jonge één en tweepersoonshuishoudens en huishoudens met oudere kinderen.
Cultureel/creatief en Inspirerend Rood	Creatief, op zoek naar uitdagingen en inspirerende ervaringen. Bewegen zich graag buiten de gebaande paden. Vaak hoog opgeleid, maar door het grote aandeel jongeren nog niet altijd een hoog inkomen. Recreatie betekent naast sportiviteit en ontspanning ook het zoeken naar

vernieuwende stromingen, moderne kunst en andere culturen.

In onderstaand overzicht staat aangegeven welke leefstijlen goed of minder goed voorzien worden door het aanbod in de gemeente Alphen-Chaam, *in relatie tot de vraag*³. Daaruit blijkt dat met name dagrecreatieve ontwikkelingen voor de groepen gezellig lime, stijlvol en luxe blauw en ondernemend paars een aanvulling zullen zijn op het huidige aanbod. Bij de verblijfsrecreatie gaat het om de aqua, blauwe en paarse leefstijl.

Leefstijl	Dagrecreatie	Verblijfsrecreatie
Creatief en inspirerend rood	Goed voorzien	In evenwicht
Uitbundig geel	In evenwicht	In evenwicht
Gezellig lime	Slecht voorzien	Goed voorzien
Rustig groen	Goed voorzien	Goed voorzien
Ingetogen aqua	Goed voorzien	Slecht voorzien
Stijlvol en luxe blauw	Slecht voorzien	Slecht voorzien
Ondernemend paars	Slecht voorzien	Slecht voorzien

³ Deze vraag-aanbodvergelijking is kwalitatief, gericht op de aantrekkingskracht van het aanbod op verschillende leefstijlconsumenten. Het betreft dus geen kwantitatieve analyse, die aangeeft of er marktruimte is. Wel geeft onze analyse aan welke kansrijke ontwikkelingen er mogelijk zijn op basis van consumentbehoeften.

Bijlage 2 Rol van de gemeente en de procedure

De gemeente Alphen-Chaam zal in het kader van deze visie vooral een faciliterende en coördinerende rol vertolken. Daarnaast staat de gemeente deels ook zelf aan de lat voor de uitvoering van enkele maatregelen uit deze visie.

Faciliterende rol:

- De gemeente wil samen met de stakeholders de speerpunten tot uitvoering brengen. De gemeente zorgt voor een periodiek overleg van het 'Toeristisch Platform' bestaande uit ondernemers én de gemeente. De coördinatie vindt plaats vanuit de stakeholders zelf (opstellen bespreekpunten, agenda, uitnodigingen, etc.).
- De gemeente stelt vanuit het Fonds Kwaliteitsverbetering aanjaag- en innovatiegelden beschikbaar. Innovatieve en passende initiatieven van ondernemers en inwoners, die bijdragen aan de speerpunten uit deze visie, worden mogelijk door de gemeente gefaciliteerd.

Coördinerende rol:

- Alphen-Chaam zet in op de realisatie van nieuwe groen-recreatieve verbindingen. De gemeente verzorgt indien mogelijk subsidieaanvragen richting de provincie Noord-Brabant of andere partijen, voor bovenlokale voorzieningen zoals fietspaden (indien opgenomen in het provinciaal fietsplan), of verbinden van fietspaden via het fietsknooppuntensysteem.
- De gemeente voert overleg op bovenlokaal niveau met buurgemeenten zoals Gilze en Rijen en Baarle-Nassau en Landstad de Baronie over relevante (regionale) ontwikkelingen, waaronder de vitaliteit van de verblijfsrecreatie.

Uitvoerende rol:

- De gemeente wil de fiets- en wandelinfrastructuur blijvend verbeteren. Vooral het versterken van de fietsroutes in de Chaamse bossen is voor de gemeente een belangrijk aandachtspunt. Daarnaast wil de gemeente inspelen op kansen om nieuwe routenetwerken te ontwikkelen, zoals routes voor MTB en paardrij- en menroutes.

Landstad De Baronie

Het streeknetwerk Landstad de Baronie streeft ernaar om de regio De Baronie (7 Brabantse gemeenten) aantrekkelijker te maken als leef- en verblijfsomgeving. Dit doet men door in te steken op de volgende thema's:

- Projecten die de bijzondere kenmerken en waarden van de regio kwalitatief verbeteren. Zoals het leven Van Gogh in Zundert, de geschiedenis van de Nassaus, de turfhistorie, grensbeleving en smokkelen, het bloemencorso, activiteiten in de wielerwereld etc.
- Projecten gericht op het ontwikkelen van De Baronie als een Bourgondische streek. Dit moet aansluiten bij de internationale Cittaslow filosofie van gemeenten die met hun beleid streven naar bewuster en onthaast leven in de moderne tijd. De gemeente Alphen-Chaam is als een van de weinige Nederlandse gemeenten partner in dit wereldwijde netwerk.
- Projecten die gericht zijn op herstel en verbetering van de kwaliteit van natuur, landschap en cultuurhistorie.

De gemeente wil hierbij aansluiten waar mogelijk.

Procedure en randvoorwaarden voor nieuwe initiatieven

De gemeente wil zich faciliterend opstellen voor de ondernemer (of andere initiatiefnemers). De houding van de gemeente is daarbij om samen te bezien wat wél mogelijk is. Daarom gaat de gemeente het bestemmingsplan binnenkort ook wijzigen, waarbij flexibeler inspringen op ontwikkelingen de insteek wordt. Voor ondernemers is het belangrijk om helderheid te hebben over de procedure. De gemeente ziet een volgend stappenplan voor ondernemers met initiatieven:

1. Oriënterend gesprek met de gemeente, waarin de ondernemer zijn/haar globale plannen kan toelichten, om over en weer te verkennen wat de haalbaarheid is en wat de randvoorwaarden en speerpunten vanuit de gemeente zijn. Doel: een eerste inschatting van de haalbaarheid en wenselijkheid van het plan.
2. Globale uitwerking t.b.v. een vooroverlegplan waarover de gemeente een uitspraak doet. Doel: heeft een verdere uitwerking kans van slagen en zo ja, onder welke voorwaarden? De gemeente streeft ernaar binnen twee maanden na indiening een uitspraak te doen hierover. In deze fase is het in principe aan de ondernemer om de keuze te maken wat hij wil, de mate van detail en van wie hij een reactie verwacht (ambtelijk of bestuurlijk).
3. Uitgewerkt plan met visie ten behoeve van eventuele vergunningverlening of bestemmingsplanwijziging. Het gaat hierbij om een goed onderbouwd plan met bijbehorende visie, met minimaal aandacht voor:
 - Stand van zaken van het bedrijf nu
 - Ambitie, doelstelling en plan
 - Toegevoegde waarde van het initiatief voor het eigen bedrijf
 - Een toelichting op hoofdlijnen van de bedrijfseconomische paragraaf⁴
 - Onderbouwing van beoogde doelgroepen
 - Toegevoegde waarde van het initiatief voor het toeristisch-recreatief profiel van de gemeente (incl. het leggen van verbindingen met andere initiatieven)
 - Ruimtelijke implicaties, waaronder gevolgen voor landschappelijke inpassing, natuur, water en verkeer, en hoe hiermee om te gaan
 - Onzekerheidsmarge; inschatting van de onzekerheden die in het plan zitten en hoe daarmee om te gaan.

De gemeente hanteert voor een omgevingsvergunning (regulier of uitgebreid) de hiervoor wettelijk geldende termijnen. Gaat het om een partiële herziening van het bestemmingsplan, dan streeft de gemeente naar een maximale doorlooptijd van één jaar.

Bovenstaande onderwerpen gelden voor de gemeente als *randvoorwaarden*, in de zin dat de gemeente verwacht van de ondernemer dat hij of zij zorgt voor een goede *uitwerking* en *onderbouwing* van deze elementen. De gemeente kan van de initiatiefnemer vragen opnieuw naar deze zaken te kijken indien de onderbouwing onvoldoende is. De bedrijfseconomische onderbouwing is daarbij voor de gemeente zeker essentieel. Bij een positieve beoordeling gaat de gemeente uitgebreid rond de tafel met de ondernemer om te kijken hoe het initiatief mogelijk gemaakt kan worden.

⁴ De gemeente kan deze gegevens vertrouwelijk behandelen.